PRESUDA SUDA

13. ožujka 2001.(*)

„Električna energija – Obnovljivi izvori energije – Nacionalno zakonodavstvo koje opskrbljivače električnom energijom obvezuje na kupnju električne energije po minimalnim cijenama i koje s tim povezane troškove razdjeljuje između tih poduzeća i mrežnih operatora višeg ranga – Državna potpora – Sukladnost sa slobodnim kretanjem robe"

U predmetu C-379/98,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora o EZ-u (koji je postao članak 234. UEZ-a) koji je uputio Landgericht Kiel (Zemaljski sud u Kielu, Njemačka) u postupku koji se vodi pred tim sudom između

PreussenElektra AG

i

Schleswag AG,

uz sudjelovanje

Windpark Reußenköge III GmbH

i

Land Schleswig-Holstein,

o tumačenju članka 30. Ugovora o EZ-u (koji je nakon izmjene postao članak 28. UEZ-a), članka 92. Ugovora o EZ-u (koji je nakon izmjene postao članak 87. UEZ-a) i članka 93. stavka 3. Ugovora o EZ-u (koji je nakon izmjene postao članak 88. stavak 3. UEZ-a),

SUD,

u sastavu: G. C. Rodríguez Iglesias, predsjednik, C. Gulmann, M. Wathelet i V. Skouris, predsjednici vijeća, D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet, P. Jann, L. Sevón i R. Schintgen (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: F. G. Jacobs,

tajnik: H. A. Rühl, glavni administrator,

uzimajući u obzir pisana očitovanja koja su podnijeli:

RADNI PRIJEVOD

– za PreussenElektra AG, D. Sellner, *Rechtsanwalt*,

– za Schleswag AG, M. Nebendahl, *Rechtsanwalt*,

– za Windpark Reußenköge III GmbH i Land Schleswig-Holstein, W. Ewer, *Rechtsanwalt*,

– za njemačku vladu, W.-D. Plessing i C.-D. Quassowski, u svojstvu agenata,

– za finsku vladu, H. Rotkirch i T. Pynnä, u svojstvu agenata,

– za Komisiju europskih zajednica, V. Kreuschitz i P. F. Nemitz, u svojstvu agenata,

uzimajući u obzir izvješće za raspravu,

saslušavši usmena očitovanja PreussenElektra AG-a, Schleswag AG-a, Windpark Reußenköge III GmbH-a, savezne pokrajine Schleswig-Holstein, njemačke vlade i Komisije na raspravi održanoj 27. lipnja 2000.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 26. listopada 2000.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjevom od 13. listopada 1998., koji je Sud zaprimio 23. listopada 1998., Landgericht Kiel (Zemaljski sud u Kielu) postavio je Sudu tri prethodna pitanja na temelju članka 177. Ugovora o EZ-u (koji je postao članak 234. UEZ-a) o tumačenju članka 30. Ugovora o EZ-u (koji je nakon izmjene postao članak 28. UEZ-a), članka 92. Ugovora o EZ-u (koji je nakon izmjene postao članak 87. UEZ-a) i članka 93. stavka 3. Ugovora o EZ-u (koji je nakon izmjene postao članak 88. stavak 3. UEZ-a).

2 Pitanja su postavljena u okviru spora između društva PreussenElektra AG (u daljnjem tekstu: društvo PreussenElektra) i društva Schleswag AG (u daljnjem tekstu: društvo Schleswag) u vezi s povratom iznosa koji je prvo društvo platilo drugome u skladu s člankom 4. stavkom 1. Gesetz über die Einspeisung von Strom aus erneuerbaren Energien in das öffentliche Netz (Zakon o napajanju električnom energijom iz obnovljivih izvora energije u javnu mrežu) od 7. prosinca 1990. (BGBl. 1990 I, str. 2633.; u daljnjem tekstu: Stromeinspeisungsgesetz), kako je izmijenjen člankom 3. stavkom 2. Gesetz zur Neuregelung des Energiewirtschaftsrechts (Zakon o novoj regulaciji energetskih djelatnosti) od 24. travnja 1998. (BGBl. 1998 I, str. 730., u daljnjem tekstu: zakon iz 1998.).

Pravni okvir

RADNI PRIJEVOD

3 Stromeinspeisungsgesetz je stupio na snagu 1. siječnja 1991. U skladu s člankom 1. naslovljenim „Područje primjene” uređivao je, u svojoj izvornoj verziji, kupnju električne energije od strane javnih poduzeća za opskrbu električnom energijom dobivenom isključivo iz hidroelektrana, energije vjetra, solarne energije, deponijskog plina i plina dobivenog iz uređaja za obradu otpadnih voda, ili iz proizvoda ili rezidua i biološkog otpada iz poljoprivrede i šumarstva, kao i naknadu koja se plaća za takvu vrstu električne energije.

4 Neosporno je da pojam javnog poduzeća za opskrbu električnom energijom uključuje kako privatna poduzeća tako i poduzeća koja djelomično ili u potpunosti pripadaju javnom sektoru.

5 Gesetz zur Sicherung des Einsatzes von Steinkohle in der Verstromung und zur Änderung des Atomgesetzes und des Stromeinspeisungsgesetzes od 19. srpnja 1994., (zakon o osiguranju opskrbe elektrana ugljenom te o izmjeni zakona o nuklearnoj energiji i Stromeinspeisungsgesetza, BGBl. 1994 I, str. 1618.; u daljnjem tekstu: zakon iz 1994.) proširio je područje primjene Stromeinspeisungsgesetza, kako je utvrđeno u njegovom članku 1., na električnu energiju iz drvne industrije. Zakon iz 1998. zamijenio je upućivanje na proizvode ili rezidue i biološki otpad iz poljoprivrede i šumarstva pojmom „biomasa” te propisao da se Stromeinspeisungsgesetz primjenjuje na električnu energiju dobivenu, „u okviru područja primjene tog zakona”, iz obnovljivih izvora energije.

6 Članak 2. Stromeinspeisungsgesetza, naslovljen „Obveza kupnje”, predviđa da poduzeća za opskrbu električnom energijom imaju obvezu kupiti električnu energiju proizvedenu na svojem području opskrbe iz obnovljivih izvora energije i platiti je u skladu s odredbama članka 3. U inačici koja proizlazi iz zakona iz 1998., kojoj su dodane druga i treća rečenica, taj članak glasi kako slijedi:

„Poduzeća za opskrbu električnom energijom koja upravljaju javnom distribucijskom mrežom dužna su otkupiti električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora energije na svojem području opskrbe te u skladu s člankom 3. plaćati naknadu za te dotoke električne energije. Za električnu energiju proizvedenu u postrojenjima koja su izvan područja opskrbe korisnika mreže, ta se obveza primjenjuje na poduzeće za distribuciju čija je mreža za opskrbu električnom energijom najbliža postrojenju. Dodatni troškovi koji proizlaze iz primjene članaka 2. i 4. mogu se u računovodstvene svrhe pripisati distribuciji ili transportu i uzeti u obzir pri određivanju naknade za tranzit.”

7 Članak 3. Stromeinspeisungsgesetza, kako je izmijenjen zakonom iz 1998., naslovljen „Iznos naknade” predviđa:

„1. Za električnu energiju proizvedenu iz hidroelektrana, iz deponijskog plina ili uređaja za obradu otpadnih voda te iz biomase naknada iznosi najmanje 80 % prosječnog prihoda po kilovat satu električne energije koju su poduzeća za opskrbu električnom energijom dostavila krajnjim korisnicima. U slučaju hidroelektrana ili postrojenja za obradu deponijskog plina ili plina iz uređaja za obradu otpadnih voda čiji kapacitet prelazi 500 kilovata, to se pravilo primjenjuje samo na onaj dio ukupne električne energije isporučene u određenoj financijskoj godini koji odgovara 500 kilovata podijeljenih s kapacitetom postrojenja u kilovatima; kapacitet znači godišnji

RADNI PRIJEVOD

prosjek najvećeg izmjerenog stvarnog kapaciteta za svaki mjesec. Cijena viška električne energije iznosi najmanje 65 % prosječnog prihoda iz prve rečenice.

2. U pogledu električne energije proizvedene iz solarne energije ili energije vjetra, nadoknada iznosi najmanje 90 % prosječnog prihoda iz prve rečenice stavka 1.

3. Prosječni prihod koji je potrebno uzeti u obzir u smislu stavaka 1. i 2. vrijednost je koju svake godine objavljuje Savezni ured za statistiku za prošlu kalendarsku godinu, izražena u pfennizima po kilovat satu i bez poreza na promet. Pri izračunu naknade u skladu sa stavcima 1. i 2. brojke je potrebno zaokružiti na dvije decimale."

8 Dok se zbog izmjene Stromeinspeisungsgesetza Zakonom iz 1994. naknada utvrđena za električnu energiju iz članka 3. stavka 1. povećala sa 75 % na 80 % prosječnog prihoda po kilovat satu električne energije isporučene svim krajnjim kupcima, ona koja je utvrđena za električnu energiju proizvedenu iz solarne energije i energije vjetra iz članka 3. stavka 2. nije se mijenjala od stupanja na snagu Stromeinspeisungsgesetza.

9 U svojoj prvoj inačici, članak 4. Stromeinspeisungsgesetza naslovljen „Hardship Clause", glasio je kako slijedi:

„1. Obveze iz članaka 2. i 3. neće se primjenjivati ako bi njihovo poštovanje prouzročilo neopravdane poteškoće ili bi poduzeću za opskrbu električnom energijom onemogućilo poštovanje obaveza iz Bundestarifordnung Elektrizitäta [savezna uredba o tarifama električne energije] od 18. prosinca 1989. (BGBl. 1989. I, str. 2255.). U tom slučaju obveze se prenose na poduzeće za opskrbu električnom energijom višeg ranga.

2. Neopravdane poteškoće posebno nastaju kad poduzeće za opskrbu električnom energijom mora povećati svoje cijene na znatno višu razinu od one koju imaju slična poduzeća ili poduzeća za opskrbu električnom energijom višeg ranga."

10 Zakon iz 1998. donio je više izmjena članka 4. Stromeinspeisungsgesetza. Najprije je dodao dva nova stavka koji su postali stavci 1. i 4. Također je izmijenio prijašnji stavak 1., koji je postao novi stavak 2. Prijašnji stavak 2., koji je ostao nepromijenjen, postao je novi stavak 3. Stoga članak 4. Stromeinspeisungsgesetza, kako je izmijenjen Zakonom iz 1998., glasi kako slijedi:

„1. Ako kilovat sati, koji su u skladu s ovim zakonom predmet povrata, prelaze 5 % svih kilovat sati koje je poduzeće za opskrbu električnom energijom isporučilo putem svoje mreže tijekom kalendarske godine, viši mrežni operator ima obvezu nadoknaditi tom poduzeću za opskrbu električnom energijom dodatne troškove koji proizlaze iz kilovat sati koji prelaze taj udio. Što se tiče viših mrežnih operatora, opterećenje koje proizlazi iz prava na povrat u smislu prve rečenice također je dio njegovih dodatnih troškova. Ako nema takvog operatora, obveza iz prve rečenice članka 2. prestaje za poduzeća za opskrbu električnom energijom koja ispunjavaju uvjete navedene u prvoj i drugoj rečenici, i to na početku kalendarske godine koja slijedi nakon nastanka tih uvjeta za postrojenja čiji značajan dio tada još nije bio izgrađen. Kod vjetroturbina ključno je postavljanje jarbola i rotora.

RADNI PRIJEVOD

2. Obveze iz članaka 2. i 3. ne primjenjuju se, čak i kad bi u slučaju primjene odredbe o povratu iz stavka 1. njihovo poštovanje predstavljalo neopravdanu poteškoću. U takvom slučaju obveze se prenose na opskrbljivača električne energije višeg ranga.

3. Neopravdane poteškoće posebno nastaju kad poduzeće za opskrbu električnom energijom mora povećati svoje cijene na znatno višu razinu od one sličnih poduzeća ili opskrbljivača višeg ranga.

4. Savezni ministar za gospodarstvo mora Bundestagu podnijeti izvješće o učincima odredbe za slučaj poteškoća (*hardship clause*) najkasnije do 1999., a u svakom slučaju na vrijeme kako bi se mogao donijeti drugi propis o naknadi prije nego nastanu posljedice iz treće rečenice stavka 1."

11 Iz zahtjeva za prethodnu odluku kao i iz pisanih očitovanja podnesenih Sudu proizlazi da je njemačka vlada dopisom od 14. kolovoza 1990., u skladu s odredbama članka 93. stavka 3. Ugovora, prijavila Komisiji, kao državnu potporu, prijedlog zakona koji je nakon donošenja postao Stromeinspeisungsgesetz. Dopisom od 19. prosinca 1990. Komisija je prijedlog odobrila na temelju toga što je, prvo, u skladu s ciljevima energetske politike Europskih zajednica i, drugo, zbog toga što obnovljivi izvori energije čine samo mali dio energetskog sektora te su dodatni prihodi i posljedice za cijene električne energije minorni. Komisija je ipak od njemačke vlade zatražila da joj pošalje podatke o primjeni Stromeinspeisungsgesetza budući da ga je potrebno preispitati dvije godine nakon njegova stupanja na snagu, te je naglasila da sve izmjene ili produljenje tog zakona treba podlijegati prethodnom obavještavanju.

12 Iz zahtjeva za prethodnu odluku i iz pisanih očitovanja podnesenih Sudu također proizlazi da je Komisija, nakon brojnih pritužbi poduzećâ za opskrbu električnom energijom, dopisom od 25. listopada 1996. obavijestila saveznog ministra gospodarstva o svojim dvojbama u pogledu pitanja je li, uzimajući u obzir povećanje proizvodnje električne energije dobivene iz vjetra, Stromeinspeisungsgesetz još uvijek u skladu s odredbama Ugovora. U tom je dopisu Komisija navela više prijedloga izmjena odredbi o energiji vjetra i pojasnila da će biti prisiljena, ako Bundestag nije spreman izmijeniti Stromeinspeisungsgesetz u tom pogledu, predložiti odgovarajuće mjere Saveznoj Republici Njemačkoj u smislu članka 93. stavka 1. Ugovora kako bi se zakon uskladio s pravilima Zajednice o državnim potporama.

13 Također je razvidno iz pisanih očitovanja Windparka Reußenköge III GmbH (u daljnjem tekstu: Windpark) i savezne pokrajine Schleswig-Holstein, intervenijenata u glavnom postupku, kao i iz očitovanja Komisije, da je na zahtjev potonje njemačka vlada obavijestila Komisiju o napretku rada na nacrtu zakona o novom uređenju energetskog prava. Komisija je u dopisu od 29. srpnja 1998., odnosno nakon stupanja na snagu Zakona iz 1998., obavijestila saveznog ministra gospodarstva da, iako njemački zakonodavac u vrijeme donošenja Zakona iz 1998. nije uzeo u obzir njezine prijedloge iz dopisa od 25. listopada 1996., a s obzirom na aktualni razvoj na razini Zajednice posebno u vezi s usklađivanjem pravila o isporuci električne energije iz obnovljivih izvora energije, prije izrade ministarskog izvješća o učincima odredbe za slučaj poteškoća (*hardship clause*) predviđenog u članku 4. stavku 4., nema namjeru donijeti formalnu odluku o Stromeinspeisungsgesetzu, kako je izmijenjen Zakonom iz 1998.

RADNI PRIJEVOD

14 Naposljetku, iz fusnote uz Zakon iz 1998. proizlazi da je taj zakon, čiji je članak 1. naslovljen „Gesetz über die Elektrizitäts- und Gasversorgung” (zakon o opskrbi električnom energijom i plinom), prenio u nacionalno pravo Direktivu 96/92/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. prosinca 1996. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije (SL 1997., L 27, str. 20.).

15 Treća uvodna izjava te direktive potvrđuje da ona ni na koji način ne utječe na primjenu Ugovora, a posebno na njegove odredbe o unutarnjem tržištu i tržišnom natjecanju, a u članku 8. stavcima 3. i 4. u poglavlju IV. naslovljenom „Upravljanje prijenosnim sustavom” propisuje kako slijedi:

„3. Država članica može od mrežnog operatora zahtijevati da kod dispečiranja proizvodnih postrojenja dâ prednost proizvodnim postrojenjima koja koriste obnovljive izvore energije ili otpad ili koja proizvode kombiniranu toplinsku i električnu energiju.

4. Država članica može u cilju sigurnosti opskrbe naložiti davanje prednosti dispečiranju proizvodnih postrojenja koja kao gorivo koriste vlastite izvore primarne energije, u mjeri koja ni u jednoj kalendarskoj godini ne premašuje 15 % sveukupne primarne energije nužne za proizvodnju električne energije potrošene u predmetnoj državi članici.”

16 Osim toga, članak 11. stavak 3. u poglavlju V. naslovljenom „Rad distribucijskog sustava” propisuje:

„Država članica može od operatora distribucijskog sustava zahtijevati da kod dispečiranja proizvodnih postrojenja dâ prednost proizvodnim postrojenjima koja koriste obnovljive izvore energije ili otpad ili koja proizvode kombiniranu toplinsku i električnu energiju.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

17 Društvo PreussenElektra upravlja s više od 20 konvencionalnih i nuklearnih elektrana u Njemačkoj te mrežom za distribuciju električne energije maksimalnog i visokog napona putem koje snabdijeva električnom energijom regionalna poduzeća za distribuciju električne energije, veća lokalna poduzeća i industrijska poduzeća.

18 Društvo Schleswag regionalno je poduzeće za distribuciju električne energije koje kupuje električnu energiju gotovo isključivo od društva PreussenElektra, kako bi opskrbilo svoje kupce u saveznoj pokrajini Schleswig-Holstein.

19 Društvo PreussenElektra drži 65,3 % dionica društva Schleswag. Preostalih 34,7 % dionica drže općinska tijela savezne pokrajine Schleswig-Holstein.

20 Na temelju članka 2. Stromeinspeisungsgesetza, društvo Schleswag dužno je kupiti električnu energiju iz obnovljivih izvora energije, uključujući energiju vjetra, proizvedenu na njegovom području opskrbe. Iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da se udio električne energije proizvedene iz vjetra u ukupnim prihodima društva Schleswag od prodaje električne energije, koji je bio 0,77 % u 1991. godini, kontinuirano povećavao do približno 15 % u 1998. Posljedično, dodatni troškovi koje snosi društvo Schleswag zbog obveze kupnje po minimalnoj cijeni utvrđenoj u

RADNI PRIJEVOD

Stromeinspeisungsgesetzu narasli su s 5,8 milijuna DEM u 1991. godini na približno 111,5 milijuna DEM u 1998., od čega je, uzimajući u obzir mehanizam naknade koji je u članku 4. stavku 1. Stromeinspeisungsgesetza uveden Zakonom iz 1998., društvo Schleswag trebalo snositi samo oko 38 milijuna DEM.

21 Krajem travnja 1998. Schleswagova kupnja električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije dosegla je 5 % ukupne električne energije koju je prodao prethodne godine. Društvo Schleswag stoga je u skladu s člankom 4. stavkom 1. Stromeinspeisungsgesetza, kako je izmijenjen Zakonom iz 1998. (u daljnjem tekstu: izmijenjeni Stromeinspeisungsgesetz), zaračunalo društvu PreussenElektri dodatne troškove za kupnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i najprije zahtijevalo obročnu otplatu od 10 milijuna DEM mjesečno.

22 Društvo PreussenElektra platilo je ratu za svibanj 1998., zadržavajući pravo da u svakom trenutku zatraži povrat novca. To je učinilo podnošenjem zahtjeva pred Landgericht Kiel (Zemaljski sud u Kielu) za povrat iznosa od 500 000 DEM, što je bio dio iznosa plaćenog društvu Schleswag u ime naknade za dodatne troškove koje je to društvo imalo pri kupnji električne energije dobivene iz vjetra. Landgericht (Zemaljski sud) u svojem zahtjevu za prethodnu odluku navodi da se ti dodatni troškovi ne mogu prenijeti na kupce društva Schleswag, jer je Ministarstvo energetike savezne pokrajine Schleswig Holstein odbilo odobriti zahtjeve za izmjenu tarifa društva Schleswag.

23 Društvo PreussenElektra je pred Landgerichtom (Zemaljski sud) navelo da je zahtijevani iznos platilo društvu Schleswag bez pravno valjanog temelja te da ga je potrebno vratiti, jer je članak 4. izmijenjenog Stromeinspeisungsgesetza, koji je bio osnova za to plaćanje, u suprotnosti s neposredno primjenjivim odredbama Ugovora o državnim potporama i zato ga nije moguće primijeniti. Radi izmjene područja primjene Stromeinspeisungsgesetza i uvođenja pravila o raspodjeli dodatnih troškova koji proizlaze iz Zakona iz 1998., trebalo je prije njegova stupanja na snagu provesti postupak iz članka 93. Ugovora, što je Savezna Republika Njemačka propustila učiniti. Društvo PreussenElektra stoga je predložilo da se društvu Schleswag naloži vraćanje iznosa od 500 000 DEM zajedno s kamatama od 5 %, počevši od 15. srpnja 1998.

24 Društvo Schleswag ustvrdilo je da taj zahtjev treba odbaciti. Iako priznaje da je izmijenjeni Stromeinspeisungsgesetz sadržavao revidirani sustav potpora, tvrdilo je da njegov članak 4. nije ništa više od jednostavnog pravila o preraspodjeli, čiji je cilj ublažiti posljedice koje bi poduzeća za opskrbu električnom energijom imala na temelju članaka 2. i 3. izmijenjenog Stromeinspeisungsgesetza, kao i da taj zakon, ako ga se promatra zasebno, nema karakter potpore u smislu članka 92. Ugovora. S jedne strane, članci 2. i 3. izmijenjenog Stromeinspeisungsgesetza ne utječu na pravni odnos između društava PreussenElektra i Schleswag, tako da Landgericht (Zemaljski sud) nije mogao u glavnom postupku isključiti njihovu primjenu. S druge strane, neprimjena članka 4. izmijenjenog Stromeinspeisungsgesetza ne zadire u obavezu društva Schleswag da kupuje električnu energiju iz obnovljivih izvora energije po fiksnim minimalnim cijenama. Stoga učinak sankcije koji proizlazi iz izravne primjene treće rečenice članka 93. stavka 3. Ugovora ne omogućava sankcioniranje nezakonite potpore iz članaka 2. i 3. izmijenjenog Stromeinspeisungsgesetza niti se protivi primjeni članka 4. izmijenjenog Stromeinspeisungsgesetza, tako da se smatra da je sporna isplata izvršena na pravno valjanoj osnovi.

RADNI PRIJEVOD

25 Landgericht (Zemaljski sud) je prvo utvrdio da Komisija nije bila obaviještena, u skladu s člankom 93. stavkom 3. Ugovora, o izmjenama koje su Zakonom iz 1998. unesene u Stromeinspeisungsgesetz, te je ustvrdio da je pitanje predstavlja li nova verzija toga zakona u cijelosti ili djelomično državnu potporu u smislu članka 92. Ugovora još uvijek relevantno, čak i ako su njemačka vlada i Komisija već klasificirale izvorni sadržaj Stromeinspeisungsgesetza kao potporu u okviru postupka obavijesti iz 1990. Prema mišljenju Landgerichta (Zemaljski sud), čak i ako bi se izmjene Stromeinspeisungsgesetza uvedene Zakonom iz 1998. trebale smatrati izmjenom izvornog sustava, postupak iz članka 93. stavka 3. Ugovora nije se trebao primijeniti na izmijenjeni sustav, osim ako sam po sebi nije predstavljao sustav potpore u smislu članka 92. Ugovora.

26 Landgericht (Zemaljski sud) je zatim utvrdio da bi obveza kupnje električne energije proizvedene u Njemačkoj iz obnovljivih izvora energije pod uvjetima koji se ne bi mogli postići na slobodnom tržištu mogla prouzročiti smanjenje potražnje za električnom energijom iz drugih država članica, što bi moglo dovesti do ograničenja trgovine između država članica, a što je zabranjeno člankom 30. Ugovora.

27 U tim okolnostima, s obzirom na to da je smatrao da su mu tumačenja članaka 30. i 92. te članka 93. stavka 3. Ugovora potrebna za rješavanje spora koji se pred njim vodi, Landgericht Kiel (Zemaljski sud u Kielu) odlučio je prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Čini li naknada za opskrbu električnom energijom i pravilo o povratu („Stromeinspeisevergütung”), kako su utvrđeni u člancima 2., 3. ili 4. ili u kombinaciji s člancima od 2. do 4. Gesetz über die Einspeisung von Strom aus erneuerbaren Energien in das öffentliche Netza (zakon o opskrbi javne mreže električnom energijom iz obnovljivih izvora energije) od 7. prosinca 1990. (BGBl. 1990., I, str. 2633.), kako je izmijenjen člankom 3. stavkom 2. Gesetz zur Neuregelung des Energiewirtschaftsrechtsa (zakon o novoj regulaciji zakona o energetskom gospodarstvu) od 24. travnja 1998. (BGBl. 1998., I, str. 730. (734-736)), državnu potporu u smislu članka 92. Ugovora o EZ-u?

Treba li članak 92. Ugovora o EZ-u tumačiti na način da pojam potpore na kojem se temelji također obuhvaća nacionalne propise čiji je cilj podržati primatelja plaćanja, pri čemu potrebna sredstva ne dolaze izravno ili neizravno iz javnog proračuna, već se na temelju zakonom propisanih obveza kupnje po fiksnim minimalnim cijenama nameću pojedinim poduzećima u sektoru, koja iz pravnih i činjeničnih razloga te troškove ne mogu prenijeti na krajnjeg potrošača?

Treba li članak 92. Ugovora o EZ-u tumačiti na način da pojam potpore na kojem se temelji također obuhvaća nacionalne propise koji samo uređuju raspodjelu troškova između poduzeća na različitim razinama proizvodnje, a koji proizlaze iz obveze kupnje i minimalne naknade, ako se zakonski koncept zapravo temelji na trajnoj raspodjeli opterećenja pri čemu poduzeće koje snosi troškove ne dobije ništa zauzvrat?

2. U slučaju da je odgovor na [prvo] pitanje niječan u pogledu članka 4. [izmijenjenog] Stromeinspeisungsgesetza:

RADNA PRIJEVOD

Treba li članak 93. stavak 3. Ugovora o EZ-u tumačiti na način da se njegovi ograničavajući učinci ne primjenjuju samo na samu potporu, već i na provedbena pravila kao što je članak 4. [izmijenjenog] Stromeinspeisungsgesetza?

3. U slučaju da su odgovori na prvo i drugo pitanje niječni:

Treba li članak 30. Ugovora o EZ-u tumačiti na način da postoji količinsko ograničenje uvoza ili mjera s istovrsnim učinkom između država članica u smislu članka 30. Ugovora o EZ-u, ako nacionalni propis obvezuje poduzeća da kupuju električnu energiju iz obnovljivih izvora energije po minimalnim cijenama i zahtijeva od mrežnih operatora financiranje bez naknade?"

Dopuštenost

28 Windpark i Land Schleswig-Holstein (u daljnjem tekstu: intervenijenti u glavnom postupku) i njemačka vlada osporavaju potpunu ili djelomičnu dopuštenost zahtjeva za donošenje prethodne odluke.

29 Intervenijenti u glavnom postupku najprije navode da se u odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku nalazi niz propusta ili činjeničnih pogrešaka.

30 U vezi s time navode da je sud koji je uputio zahtjev pogrešno smatrao da Komisija nije bila obaviještena o izmjenama Stromeinspeisungsgesetza Zakonom iz 1998. i da poduzeća za opskrbu električnom energijom nisu mogla, iz činjeničnih i pravnih razloga, prenijeti na krajnje potrošače troškove naknade utvrđene u članku 3. izmijenjenog Stromeinspeisungsgesetza.

31 Drugo, intervenijenti u glavnom postupku i njemačka vlada tvrde da spor u glavnom postupku nije stvarni spor već fiktivan.

32 Tužitelj i tuženik u glavnom postupku slažu se da su kombinirane odredbe članaka od 2. do 4. izmijenjenog Stromeinspeisungsgesetza protivne pravu Zajednice. Društvo PreussenElektra je ipak izvršilo plaćanje naknade iz članka 4. izmijenjenog Stromeinspeisungsgesetza, ali je odmah zatražilo djelomični povrat. Osim toga, društvo PreussenElektra glavni je dioničar društva Schleswag i stoga ima dominantan utjecaj na odluke i pravna stajališta potonjega.

33 Treće, intervenijenti u glavnom postupku i njemačka vlada tvrde da postavljena pitanja nisu relevantna za rješavanje spora u glavnom postupku.

34 Što se tiče pitanjâ u vezi s tumačenjem članaka 92. i 93. Ugovora, intervenijenti u glavnom postupku ističu da je u skladu sa sudskom praksom Suda (presuda od 11. prosinca 1973., Lorenz, C-120/73, Zb., str. 1471., t. 9.) na unutarnjem pravnom sustavu svake države članice da odredi pravni postupak koji će osigurati da treća rečenica članka 93. stavka 3. Ugovora ima neposredni učinak. Sud koji je uputio zahtjev nije naveo ima li i pod kojim uvjetima društvo PreussenElektra, prema njemačkom pravu, pravo na vraćanje iznosa koje zahtijeva te stoga nije dokazao relevantnost postavljenih pitanja u odnosu na nacionalno pravo.

RADNI PRIJEVOD

35 Intervenijenti u glavnom postupku nadalje tvrde da je u skladu s ustaljenom sudskom praksom (vidjeti osobito presudu od 17. ožujka 1993., Sloman Neptun, C-72/91 i C-73/91, Zb., str. I-887., t. 11. i 12.) Sud nadležan za tumačenje pojma potpore u smislu članka 92. Ugovora samo ako postupak prethodne provjere iz članka 93. stavka 3. Ugovora nije poštovan. Međutim, kao prvo, Stromeinspeisungsgesetz je u izvornoj verziji bio prijavljen Komisiji koja ga je odobrila i, kao drugo, izmjene Stromeinspeisungsgesetza Zakonom iz 1998. ne čine izmjenu potpore u smislu članka 93. stavka 3. Ugovora, što bi zahtijevalo novo prijavljivanje. U svakom slučaju, razmjena dopisa između njemačkih tijela i Komisije prije i nakon donošenja Zakona iz 1998. bila je ekvivalentna, s jedne strane, obavijesti njemačke vlade o izmjenama koje je taj Zakon unio u Stromeinspeisungsgesetz i, s druge strane, implicirala je odobrenje tih izmjena od strane Komisije.

36 Njemačka vlada smatra da odgovor na pitanja u vezi s člankom 92. Ugovora nije nužan kako bi sudu koji je uputio zahtjev omogućio da donese presudu, budući da je u glavnom postupku jedino odlučujuće pitanje bilo ima li Schleswag pravo na povrat u skladu s člankom 4. izmijenjenog Stromeinspeisungsgesetza, koji, međutim, uređuje samo raspodjelu troškova koji proizlaze iz plaćanja naknade za opskrbu električnom energijom i ne uključuje nikakvu potporu u korist primatelja te naknade.

37 Što se tiče pitanja u vezi s člankom 30. Ugovora, intervenijenti u glavnom postupku i njemačka vlada tvrde da glavni postupak nema nikakav prekogranični značaj te da tužitelj i tuženik nisu dokazali da ih izmijenjeni Stromeinspeisungsgesetz sprječava pri uvozu električne energije iz drugih država članica.

38 Treba podsjetiti da je u skladu s ustaljenom sudskom praksom, u okviru suradnje između Suda i nacionalnih sudova uspostavljene člankom 177. Ugovora, isključivo u nadležnosti nacionalnog suda pred kojim se vodi postupak i koji mora donijeti presudu, uzimajući u obzir činjenice spora, utvrditi potrebu za prethodnom odlukom kako bi mogao donijeti presudu, kao i relevantnost pitanja koja upućuje Sudu. Posljedično, u slučaju kada se pitanja koja je uputio nacionalni sud odnose na tumačenje prava Zajednice, Sud je u načelu obvezan donijeti odluku (vidjeti među ostalim presudu od 15. prosinca 1995., Bosman, C-415/93, Zb., str. I-4921., t. 59.).

39 Ipak, Sud je također naveo da u iznimnim okolnostima mora ispitati uvjete u kojima je nacionalni sud pokrenuo spor kako bi potvrdio svoju nadležnost (vidjeti u tom smislu presudu od 16. prosinca 1981. , Foglia, C-244/80, Zb., str. 3045., t. 21.). Sud može odbiti zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio nacionalni sud samo ako je očito da zatraženo tumačenje prava Zajednice nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom glavnog postupka, ako je problem hipotetske prirode ili ako Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima nužnim za davanje svrsishodnog odgovora na upućena pitanja (vidjeti među ostalim gore navedenu presudu Bosman, t. 61.; presudu od 13. srpnja 2000., Idéal Tourisme, C-36/99, Zb., str. I-6049., t. 20., i presudu od 26. rujna 2000., Kachelmann, C-322/98, Zb., str. I-7505., t. 17.).

40 U ovom slučaju, prvo, kad je riječ o navodnim činjeničnim propustima i pogreškama u odluci kojom se upućuje prethodno pitanje, treba napomenuti da nije zadaća Suda, nego nacionalnog suda, da utvrdi sporne činjenice i donese zaključak o njihovom učinku na odluku koju je dužan donijeti (vidjeti osobito presudu od 16. rujna 1999., World Wildlife Fund, C-435/97, Zb., str. I-5613., t. 32.).

RADNI PRIJEVOD

41 Drugo, valja napomenuti da društvo PreussenElektra tužbom želi postići povrat iznosa koji je moralo platiti društvu Schleswag kao naknadu za dodatne troškove koje je imalo zbog kupnje električne energije dobivene iz vjetra, a koji proizlaze iz obveze kupnje od proizvođača na vlastitom području opskrbe, utvrđene u izmijenjenom Stromeinspeisungsgesetzu.

42 Stoga se glavni postupak ne može smatrati hipotetskim.

43 Istina je da je društvu Schleswag, jednako kao i društvu PreussenElektra, u interesu da se članci 2. i 3. izmijenjenog Stromeinspeisungsgesetza koji propisuju navedenu obvezu kupnje i određuju cijenu koju za to treba platiti smatraju nezakonitom potporom, čime mu se omogućuje da izbjegne plaćanje. Međutim, glavni postupak se ne odnosi na potporu koju u skladu s člancima 2. i 3. izmijenjenog Stromeinspeisungsgesetza društvo Schleswag navodno plaća proizvođačima električne energije iz obnovljivih izvora energije, već samo na dio te navodne potpore koju je društvo PreussenElektra trebala vratiti društvu Schleswag na temelju članka 4. izmijenjenog Stromeinspeisungsgesetza.

44 Budući da navedene obveze društava Schleswag i PreussenElektra proizlaze izravno iz izmijenjenog Stromeinspeisungsgesetza, spor između tužitelja i tuženika u glavnom postupku ne može se smatrati postupovnim sredstvom kojim stranke žele ishoditi mišljenje Suda o pitanjima prava Zajednice čije rješavanje nije objektivno nužno za rješavanje spora.

45 Taj zaključak potvrđuje činjenica da je sud koji je uputio zahtjev dopustio Windparku i Land Schleswig-Holsteinu, koji smatraju da su članci 2. i 3. izmijenjenog Stromeinspeisungsgesetza zakoniti, da interveniraju u potporu društvu Schleswag.

46 U tim okolnostima, činjenica da je društvo PreussenElektra glavni dioničar društva Schleswag ne može sporu oduzeti njegov stvarni karakter.

47 Naposljetku, valja ustvrditi da je u odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku Landgericht (Zemaljski sud) dostatno odredio nacionalni pravni okvir i jasno naveo razloge zbog kojih smatra da su postavljena pitanja relevantna i da je odgovor na njih nužan za rješavanje spora.

48 Prvo, što se tiče pitanja koja se odnose na članke 92. i 93. Ugovora, sud koji je uputio zahtjev posebno je naveo, kao što je razvidno iz točke 25. ove presude, da je prije pitanja predstavljaju li izmjene koje je Zakon iz 1998. uveo u izvornu verziju Stromeinspeisungsgesetza potporu, potrebno ispitati predstavlja li izmijenjeni Stromeinspeisungsgesetz potporu u smislu članka 93. stavka 3. Ugovora, koji za usvajanje navedene izmjene zahtijeva provedbu postupka predviđenog u toj odredbi.

49 Sud koji je uputio zahtjev također je pojasnio da ako postupak prethodne provjere pogrešno nije ispoštovan, njegova je dužnost da u skladu s nacionalnim pravom donese zaključak o posljedicama izravnog učinka treće rečenice članka 93. stavka 3. Ugovora i odluči da je izmijenjeni propis Stromeinspeisungsgesetza neprimjenjiv te da se iznosi koje je društvo PreussenElektra isplatilo društvu Schleswag moraju vratiti.

50 Kao što intervenijenti u glavnom postupku sami priznaju, argument da je Sud nadležan za tumačenje pojma potpore u smislu članka 92. Ugovora samo onda kada postupak

RADNI PRIJEVOD

prethodne provjere iz članka 93. stavka 3. nije bio poštovan zahtijeva tumačenje kriterija izmjene potpore ili područja primjene učinka obustave iz treće rečenice članka 93. stavka 3. i točno je takvo tumačenje predmet nekih postavljenih pitanja.

51 Isto vrijedi i za argument njemačke vlade prema kojem odgovor na pitanja u vezi s člankom 92. Ugovora nije potreban budući da su odnosi između društava PreussenElektra i Schleswag u glavnom postupku uređeni isključivo člankom 4. izmijenjenog Stromeinspeisungsgesetza. Doista, pitanja u vezi s člankom 92. Ugovora odnose se upravo na to čini li članak 4. izmijenjenog Stromeinspeisungsgesetza, sam ili u kombinaciji s člancima 2. i 3., sustav potpore u smislu navedene odredbe.

52 Što se pak tiče pitanja u vezi s člankom 30. Ugovora, dovoljno je istaknuti da nije očito da traženo tumačenje nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom glavnog postupka.

53 Iz gore navedenih očitovanja proizlazi da na postavljena pitanja treba odgovoriti.

Tumačenje članka 92. Ugovora

54 Najprije valja ustvrditi da nije sporno da obveza kupnje električne energije iz obnovljivih izvora energije po minimalnim cijenama, kako je utvrđeno u člancima 2. i 3. izmijenjenog Stromeinspeisungsgesetza, donosi određenu ekonomsku prednost proizvođačima te vrste električne energije jer im bez ikakva rizika jamči veću dobit od one koju bi mogli ostvariti da takav propis ne postoji.

55 Osim toga, iz odgovora njemačke vlade na pisano pitanje Suda proizlazi da javna tijela imaju većinski udio u samo dva od osam glavnih njemačkih poduzeća za proizvodnju električne energije koja upravljaju visokonaponskim prijenosnim mrežama, od kojih je PreussenElektra jedno od tih poduzeća. Iz tog odgovora također proizlazi da je PreussenElektra društvo kći drugog poduzeća čije su dionice u 100 %-tnom privatnom vlasništvu. Nadalje, kako je navedeno u točki 19. ove presude, društvo PreussenElektra drži 65,3 % udjela u društvu Schleswag, a preostalih 34,7 % drže općinska tijela Land Schleswig-Holsteina.

56 U tim okolnostima prvo pitanje treba shvatiti kao pitanje čini li državnu potporu u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora zakonodavstvo države članice koje, s jedne strane, od privatnih poduzeća za opskrbu električnom energijom zahtijeva da kupuju električnu energiju iz obnovljivih izvora energije proizvedenu na njihovom opskrbnom području po minimalnim cijenama koje su više od stvarne ekonomske vrijednosti te vrste električne energije i, s druge strane, koje financijsko opterećenje koje proizlazi iz te obveze raspodjeljuje između tih dobavljača električne energije i privatnih mrežnih operatora višeg ranga.

57 U tom pogledu valja podsjetiti da članak 92. stavak 1. Ugovora predviđa da je svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku, a koja narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja stavljanjem određenih poduzeća ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj, nespojiva sa zajedničkim tržištem u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među državama članicama.

RADNI PRIJEVOD

58 Međutim, iz sudske prakse Suda proizlazi da se potporama u smislu članka 92. stavka 1. smatraju samo one pogodnosti koje su dodijeljene izravno ili neizravno putem državnih sredstava. Razlika koja je tom odredbom utvrđena između „potpora koje dodjeljuje država članica" i potpora dodijeljenih „iz državnih sredstava" ne znači da su sve pogodnosti koje država odobri potpore, neovisno o tome financiraju li se državnim sredstvima ili ne, nego joj je samo cilj u definiciju tog pojma uključiti pogodnosti koje izravno dodjeljuje država članica, kao i one koje dodjeljuju javna ili privatna tijela koja država sama imenuje ili osniva (vidjeti presudu od 24. siječnja 1978., Van Tiggele, C-82/77, Zb., str. 25., t. 24. i 25.; gore navedenu presudu Sloman Neptun, t. 19.; presudu od 30. studenoga 1993., Kirsammer-Hack, C-189/91, Zb., str. I-6185., t. 16.; presudu od 7. svibnja 1998., Viscido, C-52/97, C-53/97 i C-54/97, Zb., str. I-2629., t. 13.; presudu od 1. prosinca 1998., Ecotrade, C-200/97, Zb., str. I-7907., t. 35., i presudu od 17. lipnja 1999., Piaggio, C-295/97, Zb., str. I-3735., t. 35.).

59 U ovom slučaju valja ustvrditi da obveza kupnje električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije po fiksnim minimalnim cijenama koja je nametnuta privatnim poduzećima za opskrbu električnom energijom ne uključuje izravan ili neizravan prijenos državnih sredstava poduzećima koja proizvode tu vrstu električne energije.

60 Stoga raspodjela financijskog opterećenja koje za ta privatna poduzeća za opskrbu električnom energijom proizlazi iz navedene obaveze kupnje između njih i drugih privatnih poduzeća ne može predstavljati izravan ili neizravan prijenos državnih sredstava.

61 U tim okolnostima, obveza kupnje koju nameće zakon i koja određenim poduzećima dodjeljuje nedvojbenu prednost nije takva da bi se smatrala državnom potporom u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora.

62 Ovaj zaključak ne pobija činjenica koju ističe sud koji je uputio zahtjev, da financijsko opterećenje koje proizlazi iz obveze kupnje po minimalnim cijenama može imati negativan učinak na ekonomske rezultate poduzeća koja podliježu toj obvezi te posljedično dovesti do smanjenja poreznih prihoda države. Ta je posljedica svojstvena takvom propisu i ne može se smatrati sredstvom kojim se proizvođačima električne energije iz obnovljivih izvora energije dodjeljuje posebna pogodnost na trošak države (vidjeti u tom smislu gore navedene presude, Sloman Neptun, t. 21., i Ecotrade, t. 36.).

63 Komisija podredno navodi da, kako bi se osigurala učinkovitost članaka 92. i 93. Ugovora, u kombinaciji s člankom 5. Ugovora o EZ-u (koji je postao članak 10. UEZ-a), pojam državne potpore potrebno je tumačiti tako da također obuhvaća mjere potpore kao što su one koje predviđa izmijenjeni Stromeinspeisungsgesetz, o kojima odlučuje država ali ih financiraju privatna poduzeća. U svojoj se argumentaciji oslanja, analogno, na sudsku praksu Suda u skladu s kojom članak 85. Ugovora o EZ-u (koji je postao članak 81. UEZ-a), u kombinaciji s člankom 5. Ugovora, zabranjuje državama članicama da donose mjere, čak i zakonske ili podzakonske naravi, koje bi mogle poništiti koristan učinak pravila o tržišnom natjecanju primjenjivih na poduzetnike (vidjeti osobito presudu od 17. studenoga 1993., Meng, C-2/91, Zb., str. I-5751., t. 14.).

RADNI PRIJEVOD

64 U tom pogledu dovoljno je naglasiti da se za razliku od članka 85. Ugovora, koji se odnosi samo na ponašanje poduzeća, članak 92. Ugovora odnosi izravno na mjere koje su donijele države članice.

65 Stoga je članak 92. Ugovora sam po sebi dostatan da zabrani ponašanje država koje su njime obuhvaćene, a članak 5. Ugovora, čiji drugi stavak propisuje da se države članice moraju suzdržati od svake mjere koja bi mogla ugroziti ostvarivanje ciljeva Ugovora, ne može poslužiti za proširenje područja primjene članka 92. na ponašanje država koje nisu njime obuhvaćene.

66 Stoga na prvo pitanje valja odgovoriti da propis države članice koji privatna poduzeća za opskrbu električnom energijom obvezuje da kupuju električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora energije na njihovom području opskrbe po minimalnim cijenama koje su veće od stvarne ekonomske vrijednosti te vrste električne energije, a zatim financijsko opterećenje koje proizlazi iz te obveze raspodjeljuje između predmetnih poduzeća za opskrbu električnom energijom i privatnih mrežnih operatora višeg ranga, nije državna potpora u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora.

67 S obzirom na ovaj odgovor, nije potrebno odgovoriti na drugo pitanje koje je postavljeno samo za slučaj da obvezu kupnje po fiksnim minimalnim cijenama, ali ne i raspodjelu proizašlog financijskog opterećenja, treba promatrati kao državnu potporu.

Tumačenje članka 30. Ugovora

68 Svojim trećim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita je li navedeni propis u skladu s člankom 30. Ugovora.

69 U tom smislu valja podsjetiti da u skladu sa sudskom praksom Suda, članak 30. Ugovora, zabranjujući mjere s istovrsnim učinkom kao količinska ograničenja uvoza između država članica, uključuje svaku nacionalnu mjeru koja može izravno ili neizravno, stvarno ili potencijalno, ograničiti trgovinu unutar Zajednice (presuda od 11. srpnja 1974., Dassonville, C-8/74, Zb., str. 837., t. 5.).

70 Drugo, valja naglasiti da iz sudske prakse Suda također proizlazi da obveza gospodarskih subjekata države članice da određeni proizvod u određenom postotku kupuju od određenog nacionalnog dobavljača, zapravo ograničava mogućnosti uvoza tog proizvoda jer tim subjektima za podmirivanje dijela njihovih potreba onemogućava kupovanje od subjekata iz drugih država članica (vidjeti u tom smislu presudu od 10. srpnja 1984., Campus Oil, C-72/83, Zb., str. 2727., t. 16.; i od 20. ožujka 1990., Du Pont de Nemours Italiana, C-21/88, Zb., str. I-889., t. 11.).

71 U člancima 1. i 2. izmijenjenog Stromeinspeisungsgesetza izričito se navodi da se obveza kupnje nametnuta poduzećima za opskrbu električnom energijom primjenjuje samo na električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora energije u okviru područja primjene toga zakona i u okviru područja opskrbe svakog dotičnog poduzeća te je stoga vjerojatno da će barem potencijalno ometati trgovinu unutar Zajednice.

72 Međutim, kako bi se ocijenilo je li takva obveza kupnje ipak u skladu s člankom 30. Ugovora, valja uzeti u obzir prvo cilj dotične odredbe te, drugo, posebnosti tržišta električne energije.

RADNI PRIJEVOD

73 S tim u vezi valja istaknuti da korištenje obnovljivih izvora energije za proizvodnju električne energije, koje se promiče zakonom kao što je izmijenjeni Stromeinspeisungsgesetz, pomaže u zaštiti okoliša jer doprinosi smanjenju emisija stakleničkih plinova koji su među glavnim uzročnicima klimatskih promjena protiv kojih su se Europska zajednica i njezine države članice obvezale boriti.

74 Stoga je razvoj korištenja obnovljivih izvora energije jedan od prioritetnih ciljeva koje su postavile Zajednica i njezine države članice kako bi provele obveze preuzete u okviru Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime, odobrene u ime Zajednice Odlukom Vijeća 94/69/EZ od 15. prosinca 1993. (SL 1994., L 33, str. 11.), i u okviru Protokola uz treću konferenciju stranaka te konvencije, sastavljenog u Kyotu 11. prosinca 1997., koji su Europska zajednica i njezine države članice potpisale 29. travnja 1998. (vidjeti među ostalim Rezoluciju Vijeća 98/C 198/01 od 8. lipnja 1998. o obnovljivim izvorima energije (SL 1998., C 198, str. 1.) i Odluku br. 646/2000/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. veljače 2000. o donošenju višegodišnjeg programa za promicanje obnovljivih izvora energije u Zajednici (Altener) (1998. do 2002.) (SL 2000., L 79, str. 1.)).

75 Ta se politika odnosi također na zaštitu zdravlja ljudi, životinja i bilja.

76 Osim toga, kako je navedeno u prvom podstavku članka 130.r stavka 2. Ugovora o EZ-u, zahtjevi zaštite okoliša moraju biti uvršteni u definiciju i provedbu drugih politika Zajednice. Ugovor iz Amsterdama prenio je tu odredbu, u neznatno izmijenjenom obliku, u članak 6. Ugovora koji se nalazi u prvom dijelu pod naslovom „Načela".

77 Također, uvodna izjava 28. Direktive 96/92 izričito navodi da „zbog razloga zaštite okoliša" direktiva u svojem članku 8. stavku 3. i članku 11. stavku 3. ovlašćuje države članice da daju prednost proizvodnji električne energije iz obnovljivih izvora.

78 Potrebno je također istaknuti da direktiva, kao što je navedeno u njezinoj uvodnoj izjavi 39., predstavlja samo novu fazu u liberalizaciji tržišta električne energije te ostavlja prepreke trgovini električnom energijom između država članica.

79 Osim toga valja ustvrditi da je priroda električne energije takva da se njezino podrijetlo, a posebno izvor energije iz kojeg je dobivena, teško može utvrditi nakon puštanja u prijenosnu ili distribucijsku mrežu.

80 Komisija je u vezi s time u svojem Prijedlogu direktive 2000/C 311 E/22 Europskoga parlamenta i Vijeća o promicanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije na unutarnjem tržištu električne energije (SL 2000., C 311 E, str. 320.), podnesenom 31. svibnja 2000., zauzela stajalište da je provedba, u svakoj državi članici, sustava certifikata električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije, koji bi mogao biti predmet međusobnog priznavanja, nužna kako bi trgovina takvom vrstom energije bila ujedno pouzdana i moguća u praksi.

81 Uzimajući u obzir gore navedena razmatranja, na treće pitanje valja odgovoriti da s obzirom na trenutačno stanje prava Zajednice u području tržišta električne energije, propis kao što je izmijenjeni Stromeinspeisungsgesetz ne krši članak 30. Ugovora.

Troškovi

RADNI PRIJEVOD

82 Troškovi njemačke i finske vlade te Komisije koje su podnijele očitovanja Sudu ne naplaćuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD,

rješavajući pitanja koja mu je rješenjem od 13. listopada 1998. uputio Landgericht Kiel (Zemaljski sud u Kielu, Njemačka), odlučuje:

1. Propis države članice koji privatna poduzeća za opskrbu električnom energijom obvezuje da kupuju električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora energije na njihovom području opskrbe po minimalnim cijenama koje su veće od stvarne ekonomske vrijednosti te vrste električne energije, a zatim financijsko opterećenje koje proizlazi iz te obveze raspodjeljuje između predmetnih poduzeća za opskrbu električnom energijom i privatnih mrežnih operatora višeg ranga, nije državna potpora u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora (koji je nakon izmjene postao članak 87. stavak 1. UEZ-a).

2. S obzirom na trenutačno stanje prava Zajednice u području tržišta električne energije, propis kao što je izmijenjeni Stromeinspeisungsgesetz ne krši članak 30. Ugovora (koji je nakon izmjene postao članak 28. UEZ-a).

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 13. ožujka 2001.

[Potpisi]

---

* Jezik postupka: njemački

RADNI PRIJEVOD